

THE EUROPEAN DISCOVERY OF CHINA

POMPEU FABRA UNIVERSITY BARCELONA

LA XINA EN EL PUNT DE MIRA LA INCORPORACIÓ D'AMÈRICA

Quan va aparèixer Amèrica per primer cop als mapes europeus i asiàtics? Probablement el primer mapa del món que inclou el vell i el nou món és el dibuixat l'any 1500 per Juan de la Cosa, un cartògraf espanyol que va acompanyar Colom en el seu segon viatge i que coneixia l'arribada de Vasco da Gama a l'Índia.

Aquest mapa, com es pot veure millor a la silueta, mostra un coneixement ben acurat d'Àfrica i el Mediterrani, un coneixement de primera mà de les costes i de les illes americanes; al costat d'una representació d'Àsia Oriental ben distorsionada, probablement basada encara en rumors antics. Fins i tot els Reis Mags apareixen deambulant per Àsia.

Pocs anys després, el 1507, Waldsemüller introdueix la silueta allargada d'Amèrica a l'hemisferi occidental en els mapes del món. El geni de Waldsemüller va fer-li descobrir que totes les noves terres descobertes no eren una suma d'arxipèlags, tot i que van quedar junts com un nou continent.

Si bé l'Extrem Orient encara estava sota la influència de les fonts medievals, l'Oest pertanyia ara al seu recent vencedor, el regne de Castella, i va aparèixer un nom nou, Amèrica, juntament amb la imatge del seu presumpte descobridor, Américo Vesputio.

A principis del segle XVI el món mediterrani estava cada cop més familiaritzat amb les costes americanes. El 1513, un oficial naval de l'imperi Turc Otomà, anomenat Piri Reis, elabora un mapa del món sublim, del qual només el terç occidental sobreviu avui dia. Els deliciosos dibuixos al mapa es combinen amb un coneixement profund de la costa brasilera. Al costat esquerre del full, un text llarg explica com va ser compost.

I no solament hi esmenta les fonts clàssiques, sinó també un mapa de la part occidental dibuixat per **Colom i quatre mapes recents. Per a desgrat de la cort lisboeta, la cartografia també s'estava convertint en global.**

Amèrica no va aparèixer a l'horitzó xinès fins a les últimes dècades del segle XVI, quan els castellans van atracar a les Filipines, provinents de l'est, l'any 1564.

Ben aviat, el Galió de Manila va establir contacte directe i continu entre ambdós continents i va fer notar la gran vàlua econòmica de l'oceà Pacífic. Tot i així, la figura d'Amèrica es mostra per primera vegada als xinesos a través del mapamundi dibuixat pel jesuïta Matteo Ricci, l'any 1584, que va ser prou audaç per situar la Xina al centre, fet que adequava el mapa més al gust de la seva audiència xinesa. Els xinesos es van encuriosir, tot i que no suposava un repte per a la seva visió global, i es va imprimir ben aviat.

Per a l'Europa del segle XV, per altra banda, els descobriments comportaven un repte durador. Europa vivia un frenesí d'exploració marítima, i descobrir que havien calculat malament la proporció de les terres i dels mars del planeta va tenir un impacte decisiu en el pensament geogràfic.

Però el repte va ser molt més profund. El descobriment d'un Nou Món va ser rebut amb precaució extrema, i no va ser dibuixat als mapes fins una dècada després del descobriment d'Amèrica, atès que desafiava el coneixement transmès pels autors clàssics i la Bíblia.

El mapa de Ptolemeu, que circulava des del segle XIV, era una autoritat absoluta, tot just redescobert després de segles d'oblit. Tot i això, aviat es va fer evident que la seva línia general estava absolutament equivocada.

A més, la Bíblia, que havia sigut dictada per Déu, i era el dipòsit absolut de tot el coneixement, no deia res sobre aquestes noves terres. I això suposava un repte, ja que si la Bíblia no en sabia res, era probable que tampoc sabés res sobre moltes altres qüestions.

El descobriment dels mons d'Amèrica i d'Àsia Oriental va deixar el mapa de Ptolemeu en un estatus de curiositat d'antiquari i, molt més important, comportava adonar-se l'ignorants que havíem estat i quant ens quedava per aprendre.

Amb això, els descobriments dels nous mons van impulsar la revolució científica a Europa.